

דף יז.

עין משפט [א]. יו"ד סימן שלד סעיף יז

יז. אדם שעבר על דבר שחייב עליו נידוי או חרם אפי' נדהו קטן שבישראל, חייב הנשיא וכל בית ישראל לנהוג בו נידוי עד שיחזור בתשובה מדבר שנידוהו בשבילו ואז יתירו לו.

עין משפט א. חו"מ סימן ד סעיף א

א. אם רואה אדם חפץ שלו ביד אחר כגון שגזלו. ה יכול לעשות דין לעצמו, ועומד כנגדו ויכול גם להכותו עד שיניחנו, ט והוא שאינו יכול להציל בענין אחר. ועוד שהוא יכול לברר י ששלו הוא ובדין הוא נוטל, ובלי זה אסור אפי' בתפיסה בלי הכאה.

ב. אסור למשכן חבירו בחובו ואפי' עובר על כך בלאו, וי"א דדוקא בחובו ממש אבל אם חייב לו בלא הלואה, או שהחפץ כבר אצלו בפיקדון, או מצאו ביד אחר, בזה מותר לתופסו.

הגה: ג. בכל מקום דמהני תפיסה, היינו דוקא ע"י עצמו ולא ע"י גוי, ואם

ה. מימרא דרב נחמן בב"ק כ"ז ושם הרא"ש כתב דלא פליגי כשבא לגזול חפץ מחבירו, וכן כתב הרי"ף והרמב"ם בפ"ב.

ט. כ"כ הטור. ואפי' אין בו הפסד עד שיעמוד בדין מותר, מכיון שאינו רוצה לטרוח בדין. וכן הוא גם ממסקנת הגמ' בקמא כ"ז.

י. היינו שבא להוציא בעדים, דבלא עדים יכול אפי' ע"י הכאה לתופסו, שיהיה נאמן במיגו כ"כ הסמ"ע, ובשער המשפט, אך הקצות אוסר גם תפיסה ועיין פ"ת ס"ק א'. ועוד מה שכתב השו"ע והוא שיכול לברר ששלו הוא נוטל בדין, לא רק לגבי הכאה, אלא דאם אינו יכול לברר ששלו הוא נוטל בדין, גם תפיסה בלי הכאה אסורה. אבל י"א דתפיסה בלי הכאה מהני. מהרי"ק ברמ"א.

אבל היש"ש בפרק המניח חולק על המהרי"ק וכתב דאפי' עבור גזילה וערב אסור לתפוס ע"מ למשכן, אם לא בחפץ המבורר. ואם יש בידו פקדון יכול לעכבו דלא הוי עביד איניש דינא לנפשיה אלא מעכב בשב ואל תעשה. והש"ך בספר "תקפו כהן" כתב דהיכא דמבורר מותר לו לתפוס בלי עדים במיגו דלא תפסתי.

ונראה דהלואה לכו"ע דהוי בלאו אינו תופס, אפי' שיהיה לו מיגו. ולגבי פיקדון לעכבו שרי, והקצות כתב דמהזוהר משמע דאסור גם בזה ע"ש.

כ. ועיין בחו"מ סי' שצ"ט סעיף ו', וסי' צ"ז, וכן בבא מציעא קי"ג.

עבר ועשה ע"י השרים אם לא היה אפשרות אחרת להציל, מה שעשה עשוי.

הגה: ד. ברבים נגד יחיד מהני תפיסה, אפי' אינם יכולים ל לברר ששלהם הם נוטלים בדין כי כולם נוגעים, ואין להם עדות, והקהל נקראים מוחזקים בעניני המיסים לגבי היחיד.

עין משפט ב. יו"ד סימן שלד סעיף מב

מב. מ. חכם זקן בחכמה שסרח אין מנדין אותו בפרהסיא לעולם מ אלא א"כ עשה כירבעם בן נבט וחביריו, אבל בחטא שאר חטאות מלקין אותו בצינעא.

וכן כל ת"ח שנתחייב נידוי אסור לבי"ד לקפוץ ולנדותו במהרה אלא נשמטים ממנו, וחסידים היו משתבחים שלא נמנו מעולם לנדות ת"ח, ואע"פ שנמנו להלקותו במלקות או מכת מרדות, מ"מ אם שם שמים מתחלל על ידו משמתין אותו.

יו"ד סימן שלד סעיף מג
עין לעיל דף טז. עין משפט ה

עין משפט ג. יו"ד סימן שלד סעיף מז
עין לעיל דף טז. עין משפט ה

עין משפט ד. יו"ד סימן שלד סעיף מט

לז. המנדה את חבירו שלא כדין, ואמר ליה הלה: אדרבה, נידוי של שני נידוי. והני מילי, שזה השני הוא גברא רבא (אע"פ שאינו נסמך)

ל. והוא שיודעים שהדין איתם רק שאינם יכולים לברר בדין כי כולם פסולים לעדות מדין נוגעים. ומה שהקהל נקראים מוחזקים בעניני מיסים נגד היחיד, דין זה אינו לגבי ת"ח שתורתו אומנותו שאינם נקראים מוחזקים נגדו. ממהרי"ק שורש י"ז.
מ. היינו אפי' חזר וסרח כמה פעמים. ש"ך ס"ק ס"ה.
נ. ממ"ק דף י"ז ע"א.
ס. עד שאומרים עליו שרא ליה מריה לפלוני. ש"ך ס"ק ס"ז.

(מהרי"ק שורש קכ"ח), או שאינו ידוע מי הוא, דחיישינן שמא הוא יותר גדול מהמנודה. אבל אם המנדה שלא כדין תלמיד חכם, והאחר אינו תלמיד חכם, לא. הגה: וה"ה תלמיד נגד רבו לא יוכל לומר: אדרבה, אלא אם נטל רשות מבית דין (מהרי"ק שורש ק"פ). מי שאמר לחבירו: אל תעשה דבר זה בנידוי, וזה אומר לו: אדרבה, אע"פ שעושה שלא כדין, מכל מקום נידוי השני גם כן אינו כלום, הואיל ולא נידהו סתם, רק שאמר לו שאל יעשה הדבר בנידוי (ב"י בשם תשובת ריב"ש).

יו"ד סימן שלד פעיף מג

עיין לעיל דף טז. עין משפט ה

עין משפט ו.

יו"ד סימן שלד פעיף מב

עיין לעיל עין משפט ב

עין משפט ז.

יו"ד סימן שלד פעיף לג

לג. תלמיד חכם שנידה לעצמו, מתיר לעצמו אפילו נידה על דעת פלוני, ואפילו על דבר שחייב עליו נידוי. ויש מי שאומר שאם היה חייב נידוי אינו יכול להתיר לעצמו. ויש מי שאומר שאם היה דרך שבועה, אינו יכול להתיר לעצמו.

עין משפט ז.

יו"ד סימן שלד פעיף מב

עיין לעיל עין משפט ב

דף יז:

עין משפט א.

או"ח סימן תקלא פ"ד

ה. ד. ואלו המותרין לגלח במועד ^ע מי שהיה בשבי ולא היה לו זמן לגלח לפני המועד, וכן מי שיצא מבית האסורים אפי' היה חבוש ביד ישראל ^פ שהיו מניחין לו לגלח, והמנודה שהתירו לו ברגל ^ז, וכן מי שנדר שלא לגלח ונשאל על נדרו ברגל ^ק, או הבא ממדינת הים ^ר בחוה"מ. או שבא בערב יו"ט ולא הספיק לגלח כי לא היה שהות ביום, ובלבד שלא יצא מא"י לחו"ל לטייל ^ש.

עין משפט ג.ד.ה.

יו"ד סימן שצט פ"ג

ג. ז. אם קבר את מתו שבעה ימים לפני הרגל ונהג בהם גזירת שבעה, הרגל מבטל ממנו גזירת השלשים, אפי' חל יום השביעי בערב הרגל דמקצת היום ככולו ועולה לכאן ולכאן ^ת, ומותר לו לכבס ולהסתפר בערב הרגל.

הגה: והיינו סמוך לחשכה, ובערב פסח מותר בכל אחר חצות היום. ועדיף שיגלח קודם חצות דאחרים אסור להם לגלח אחר חצות.

ג. ח. חל שמיני לאבלות ביום שבת שהוא ערב הרגל מותר לכבס ולהתרחץ בערב שבת.

ע. והמותרים לגלח במועד מותרים גם ע"י ישראל. וגם אלה שהתירו לגלח במועד היינו בלא היה להם פנאי בערב הרגל, אבל אם היה להם פנאי אסור. ב"י.

פ. כיון שהיה בצער לא גילח וע"כ התירו לו. מ"א ס"ק ג'.

צ. ודוקא נידוי על ממון לפייס בעל דינו אנוס הוא, שסבר שלא יתפייס בעל דינו. משא"כ נידוי על עבירה כל ששלמו לו ימי נידוי לפני הרגל ולא ביקש התרה אינו מגלח ברגל. כה"ח אות י"ט ממשב"ז אות ה'.

ק. ולא הוי פושע שלא נשאל לפני הרגל כי סבר שיכול לעמוד בנזירותו. כה"ח אות כ'.

ר. או ממקום רחוק. כה"ח אות כ"ב.

ש. וי"ח דאיכא תרתי לריעותא גם שיצא מא"י לחו"ל, וגם לטייל. אבל בחדא לריעותא, מותר. כגון בחו"ל ממקום למקום, או מא"י לארץ ישראל. טור וב"י. ואם יצא לראות פני חבריו או להרויח הוי מצוה. שם באות כ"ד.

ת. וא"כ אין גזירת שלשים כלל מערב הרגל, ע"כ מותר להסתפר.

ואם לא גילח בערב שבת או בערב הרגל מותר לו לגלח מייד אחר הרגל שכבר נתבטל ממנו גזירת השלשים. אבל בחול המועד לא יגלח כיון שהיה אפשר לו לגלח בערב יו"ט קודם הרגל.

ואם חל שביעי של האבל ביום שבת שהוא ערב הרגל אסור לגלח בערב שבת, אבל מותר לגלח אחר הרגל מיד. ואפי' בחול המועד מותר לו לגלח כיון שלא היה יכול לגלח קודם הרגל.

עין משפט ו.ז. אר"ח סימן תקלא פ"ה ז

ז. אבל שחל יום השבעה שלו בשבת שהוא ערב הרגל, מותר לו לגלח בחוה"מ א.

הגה: מי שהמיר לדת אחרת וחזר בתשובה ודרכו לגלח ב מותר לגלח במועד ג.

י"ד סימן שצט פ"ה ג

עין לעיל עין משפט ג.ד.ה.

עין משפט י.כ. י"ד סימן שצ פ"ה ג

ג. כל אותם שאמרו מותר לגלח בחול המועד אם אירע לו אחד מהם קודם האבלות ונכנס מיד תוך האבילות אסור לגלח, אבל אם אירע לו אחד מאלו ותכפוהו מיד שני אבילות זה אחר זה הרי זה מגלח כדרכו בין בתער בין במספרים, אפי' תוך שבעה ד.

ד. אדם שתכפוהו אבילות זה אחר זה מיקל שערו בתער אבל לא במספרים.

א. אבל אם היה אפשר לו לגלח בערב החג ולא גילח אסור לו לגלח במועד. שם אות ל"א. וְהָיָה אֲבָל שָׁחַל ל' יום שלו על אביו או אמו בערב הרגל שמותר לו לגלח בחוה"מ. ב. היינו שדרכם לגלח אחר שעשה תשובה כי עבודת אלילים דומים למת ומצורע שצריך גילוח. ט"ז ס"ק ז'.

ג. וְהָיָה שֶׁהָיָה אֵין מִצְרַפִּין אוֹתוֹ לְכָל דָּבָר שֶׁבִקְדוּשָׁה עַד שִׁיגְלַח, וְאִ"כּ יִשְׁהֶה מִכֶּמֶה מִצְוֹת ע"כ התירו לו. כה"ח אות ל"ז. ושם כתב עוד דלמנהג בני ספרד שאין בעלי תשובה מגלחין אסור לו לגלח במועד.

ד. מברייטות בדף י"ז ע"ב.

הגה: ובלבד שיעשה בצינעא.

עין משפט ל. יו"ד סימן שפט סעיה א

א. האבל אסור לכבס כסותו כל שבעה^ה ואפי' במים לבד, ולאחר שבעה מותר, וכן אסור ללבוש המכובסים קודם לכן.

הגה: ואם לבשו אחד אחר אפי' זמן מה^ו די בכך.

א. ב. גם אסור לכבס או להציע מצעים^ז מכובסים, וגם מטפחות ידים אין לכבס הגם שזה מותר בחול המועד, ורק בתכפו אבילות אחר אבילות מותר לכבס, ובלבד שיהיה בצינעא. ואפי' בתוך השבעה.

עין משפט מ. יו"ד סימן שצ סעיה ג
עיין לעיל עין משפט י.כ.

עין משפט נ. יו"ד סימן שפט סעיה א
עיין לעיל עין משפט ל

עין משפט ס. או"ח סימן תקלב סעיה א

א. א. מותר לגזוז הצפרנים בחול המועד^ח בין של יד בין של הרגל במספרים.

הגה: ויש מחמירין ואוסרים וכן המנהג^ט, אם לא שזה לצורך טבילת מצוה.

ה. מימרא דרב חסדא במו"ק דף י"ז ע"ב.

ו. ולא דוקא שעה זמנית. ש"ך ס"ק ד'. וה"ה במגוהצין שלבשם אחר זמן מה מותר אח"כ לאבל.

ז. ולכבוד שבת מותר לפרוס המפות המכובסות. ט"ז מרש"ל.

ח. מברייתא במו"ק י"ז, וכרבי יוסי והרי"ף והרא"ש.

ט. וטעמם כדי שלא יכנס לרגל מנוול, לבוש. ומנהג בני ספרד יש מקומות שנהגו להחמיר כמו הרמ"א.

וְגַם לַמַּחְמִירִים מוֹתֵר לִיטוֹל אוֹתָם ע"י עכו"ם דגם שזה מסייע אין בסיוע זה ממש. כה"ח אות ח'. ועוד גם למחמירים, בשינוי אין בזה איסור. מ"ב אות ג'. ואסור לגזוז צאנו בחוה"מ, כה"ח אות י"ב.